

bij voorbaat door Mussert aanvaard werd. Zo ver kwam de zaak evenwel niet. Door toon en inhoud van Musserts nota geïrriteerd, deed Seyss-Inquart aan de leider der NSB weten dat hij diens stuk als onaanvaardbaar beschouwde; stond Mussert er op dat het aan Hitler voorgelegd werd, dan zou hij, de *Reichskommissar*, met Mussert 'nunmehr dienstlich verkehren'.¹

Het was een fors dreigement. En Mussert zwichtte: op 10 juli trok hij zijn nota in – een feit dat hij later, ook tijdens zijn proces, zorgvuldig zou verzwijgen.

Wat moest er nu geschieden met de beëdiging van de SS op Hitler? Veel pleit er voor dat Seyss-Inquart die beëdiging prematuur vond. Bovendien was Mussert die zich over Seyss-Inquarts afwijzende houding grote zorgen gemaakt had, op een ander denkbeeld gekomen: als niet de Nederlandse SS maar hijzelf aan Hitler trouw zou zweren, zou hij dan niet twee vliegen in één klap slaan, nl. zijn eigen positie als enig vertegenwoordiger en woordvoerder van het Nederlandse volk onderstrepen en Feldmeijer de pas afsnijden? Natuurlijk was Mussert zich bewust dat hij als Nederlander een hoogst gevaarlijke, ja eigenlijk ontoelaatbare handeling pleegde door trouw te zweren aan de man die staatshoofd van Duitsland was. Hij suste zijn geweten door er gemakshalve van uit te gaan dat Hitler zijn, Musserts, denkbeelden over de Germaanse statenbond aanvaard had, hetgeen betekende dat, zo schreef hij in een nieuwe brief aan Seyss-Inquart (25 juli '41), 'het Nederlandse volk in een Nederlandse staat onder Nederlandse staatsleiding' zijn plaats in de Bond zou innemen. 'Wanneer nú', zo ging Mussert verder,

'ter sprake is gekomen de beëdiging van de niet-militaire formatie der SS, nl. de Nederlandse SS, doet zich de vraag voor of het juist is daarbij aan te vangen. Mijns inziens verdient het overweging, dat niet SS-mannen, doch dat ik als eerste de eed van trouw afleg aan de *Führer aller Germanen* . . . Gaarne zou ik hierover in een persoonlijk onderhoud het oordeel van de *Führer* vernemen.'²

Deze brief werd door Mussert niet verzonden. 'Verzending was eigenlijk niet meer nodig', tekende hij er op aan, 'omdat de Commissaris-Generaal Schmidt de mededeling al doorgegeven had.'³

¹ Aldus de weergave van Seyss-Inquarts standpunt in Rauters brief aan Himmler, 11 juli 1941 (*HSSuPF*, 74 c). ² Brief, 25 juli 1941, van Mussert aan Seyss-Inquart (NSB, 15 c). ³ Mevr. drs. E. Fraenkel-Verkade veronderstelt in haar waardevolle beschouwing 'Mussert, de NSB en de eed van trouw aan de *Führer*', opgenomen in de *Studies over Nederland in oorlogstijd*, dl. I (p. 59-99), dat het denkbeeld, Hitler trouw te zweren, door Schmidt aan Mussert gesuggereerd werd. Onmogelijk is dit bepaald niet maar wij zien toch onvoldoende aanleiding, mevr. Fraenkels veronderstelling over te nemen.